

Säkerhetsbestämmelser för civilt skytte 2010 års upplaga

SäkB Civilt skytte

Härmed fastställs ”Säkerhetsbestämmelser för civilt skytte” 2010 års upplaga att gälla fr.o.m. 2010-03-01.

Säkerhetsbestämmelserna har utarbetats med Försvarmaktens ”SäKI 2009” som grund och anpassats till de civila skytteorganisationernas utbildning och skjutprogram.

Bestämmelserna är utarbetade av Svenska Skyttesportförbundet och Svenska Pistolskytteförbundet i samarbete med Statens Skytteombud.

Remissinstanser har varit Försvarmakten, Rikspolisstyrelsen, Svenska Jägarförbundet, Jägarnas Riksförbund, Svenska Mångkampsförbundet, Svenska Skidskytteförbundet, Svenska Svartkrutsskyttefederationen och IPSC Sverige.

I samband härmed upphävs ”SäkB Civilt Skytte 2003 års upplaga”. Skjutbanor som idag följer SäkB 2003 krav, skall successivt anpassas till SäkB 2010, klart till nästa tillståndsperiod.

Göran Nygren
Generalsekreterare
Svenska Skyttesportförbundet

Mats Stoltz
Generalsekreterare
Svenska Pistolskytteförbundet

Copyright: Svenska Skyttesportförbundet
Bearbetning och sammanställning: Michael Normann

SäkB tillhandahålls genom: SvSFoch SPSF.
Övriga organisationer och intressenter hänvisas till SvSF.

Kapitelinnehåll säkerhetsbestämmelser för civilt skytte

Kap 1. Gemensamma bestämmelser

Kap 2. Skjutning på skjutbana

Kap 3. Skjutning på skjutbana mot metallmål

Kap 4. Skjutning i terräng

Kap 5. Avspärningar

Kap 6. Förebyggande åtgärder

KAP 1. GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

1.1 Giltighet

- "Säkerhetsbestämmelser för civilt skytte" (SäkB) gäller för allt skytte på civila skjutbanor och i fältskytteteräng.
- Användande av skjutbana kräver polismyndighetens tillstånd. Skjutning skall ske enligt villkor i polistillståndet, skjutbaneinstruktion och respektive organisations regelverk.
- Tillstånd ges normalt för en tid av fem år i taget.
- Statens Skytte Ombud (SSO), är utsedda av respektive Skyttesportdistrikt och är auktoriserade av territoriell militär chef. SSO skall föra aktuellt register av samtliga i området befintliga skjutbanor och samverka tillsammans med polismyndighet och skjutbaneansvarig om och när besiktning av aktuell skjutbana skall ske. SSO skall konsulteras i alla ärende avseende nybyggnation, säkerhetsåtgärder, miljöfrågor, nedläggning rörande skjutbanor i distriktet. SSO skall rådfrågas i de fall det råder tveksamheter avseende säkerhet vid planering och genomförande av skjutningar eller vid oklarheter om hur SäkB 2010 skall tolkas.
- När Försvarsmakten (FM) använder sig av skytterörelsernas skjutbanor tillämpas FM bestämmelser.
- I de fall det råder skiljaktigheter mellan kommunförbundets riktlinjer och SäkB 2010, har SäkB 2010 tolkningsföretråde.

1.2 Distribution och uppdatering

- "Säkerhetsbestämmelser för civilt skytte" tillhandahålls varje skyttesammanslutning som tillhör SvSF eller SPSF samt SSO.
- Ändringar och nya bestämmelser meddelas i respektive organisations "officiella organ".
- **Utdrag** - Eventuellt utdrag ur bestämmelserna får göras endast för viss skjutning eller för viss kortare tid. Sådant utdrag skall förses med hänvisning till moment och uppgift om datum då utdraget gjorts, samt med uppgift om giltighetstid (begränsad till viss tävling/träning).

1.3 Ansvar

1.3.1 Ansvar

Var och en har ett ständigt ansvar för sin egen och andras säkerhet.

1.3.2 Delaktighet

Alla skyttar och funktionärer skall aktivt medverka till att säkerhetsbestämmelserna följs.

1.3.3 Ingrepp vid fara

Den som upptäcker att någon bryter mot säkerhetsbestämmelserna eller som uppfattar annan fara skall omedelbart ingripa.

Vid omedelbar fara kommenderas "**Avbryt, Eld upphör eller Stopp**".

1.3.4 Rapportering

Alla har skyldighet att rapportera brott mot säkerhetsbestämmelserna till skjutledare, vilken tar ställning till om hur man går vidare.

1.3.5 Utredning

Omständigheter som lett till olycksfall eller vapensprängning skall alltid utredas.

(Se Kapitel 6 Bilaga 6: A)

1.4 Skyttens eget ansvar

- Vid all vapenhantering skall vapnet alltid behandlas som om det vore laddat.
- Skytt får inte handskas med vapen eller ammunition utan att känna till hur de fungerar och vilka bestämmelser som gäller för hantering.
- Före skjutning skall skytt kontrollera att loppet är fritt från främmande föremål.
- Det är förbjudet att rikta ett vapen - laddat eller oladdat - mot personer eller i annan riktning så att det kan innebära fara. Alla vapen skall hanteras i säker riktning uppåt eller ner mot marken.
- Provriktning får endast ske på föreskriven plats och mot anbefallt mål.
- Vapen får inte lämnas utan tillsyn. Undantag enligt gällande vapenlagsstiftning eller då vapenvakt är utsedd.
- Vapen som skall överlämnas av en skytt till en annan eller som förs från skjutplatsen får inte vara laddat.
- Laddning får inte ske förrän kommando "Ladda" givits.
- Ansvarig skjutledare skall utses då två eller flera skyttar skjuter samtidigt.
- Den som skjuter ensam är ansvarig för säkerheten på samma sätt som skjutledare.
- Det är förbjudet att uppehålla sig framför skytt i skjutställning.
- Hagelgevär; dubbelpipiga gevär skall bäras brutna/öppna och halvautomater med öppet slutstycke.
- Det är förbjudet att vidröra eller hantera en annan skytts vapen utan dennes medgivande, undantagna är domare eller jury medlem.
- Det är förbjudet att vid vapenhantering vara påverkad av alkoholhaltiga drycker eller droger.

1.5 Föreningsstyrelses och funktionärens ansvar

1.5.1 Föreningsstyrelses ansvar

Föreningsstyrelse är ansvarig för:

- Att säkerheten vid skjutbana/or uppfyller de av polismyndigheten beviljade tillstånd, samt att de skjutövningar som planeras och genomförs i föreningens regi följer gällande skjutbaneinstruktion.
- Att funktionärer är väl förtrogna med och väl utbildade för sina uppgifter ur säkerhetssynpunkt.
- Att skyttar ur föreningen utbildas för kompetensbevis (Gevär-Pistol-Lerduva-Viltmålskort), vid tävlingar där fler än föreningens skyttar deltar.
- Att säkerhetsansvarig/skjutbanechef blir utsedd.

1.5.2 Säkerhetsansvarig/Skjutbanechef

Säkerhetsansvarig/skjutbanechef ansvarar för att:

- Föreningens exemplar av "Säkerhetsbestämmelser för civilt skytte" hålls aktuell.
- Föreningens skjutbana/or uppfyller säkerhetskraven, enligt gällande tillstånd från polisen.
- Att utfärda skriftlig instruktion (enligt Bilaga 2) för användande av egen skjutbana eller på annan plats där skjutning får äga rum. Sådan instruktion skall anslås, väl synlig vid klubbstuga, skjutplats och markörgrav

1.5.3 Tävlingsledare

Tävlingsledaren är tillika säkerhetschef och ansvarar för att:

- Skjutledare (skjutstationschef) utses på varje plats där skjutning skall ske.
- Göra nödvändiga avlysningar, samt att varnings- och avstängningsåtgärder vidtas.
- Kontrollera att olyckfallsberedskap finns (se Kapitel 2:7).
- Ordna brandberedskap då behov finns. (OBS! vid brandfara skall tävlingsledare överväga om skjutningen skall genomföras).
- Kontrollera att tävlingens upplägg och organisation medger att tävlingen kan genomföras på ett säkert sätt.
- Kontrollera att nödvändiga skyddsanordningar uppfyller ställda krav.
- Kontrollera att kommunikation finns för säkerheten.
- Säkerställa att samtliga funktionärer har kunskap för att kunna verka i sin befattning.
- Under skjutning skall tävlingsledare kontrollera att säkerhetsbestämmelserna följs.
- Efter skjutning utvärdera hur säkerhetsbestämmelserna tillgodosetts.
Utses biträdande säkerhetschef delegeras en eller flera uppgifter till denne.

1.5.4 Säkerhetskrollant

Då säkerhetskrollant lyder under tävlingsledaren/säkerhetschefen ansvarar denna för säkerheten inom visst område, viss skjutstation eller för visst vapen.

1.5.5 Säkerhetsvakt

Säkerhetsvakt lyder under tävlingsledaren/säkerhetschefen/skjutledaren eller skjutstationschef. Säkerhetsvakt sätts ut för att spärra av eller övervaka riskområde. (se Kapitel 5.)

1.5.6 Skjutledare

- Vid all skjutning skall skjutledare utses.
- Är tävlingsledare utsedd lyder skjutledaren under denne.
- Skjutledare skall kontrollera hos tävlingsledaren att nödvändiga avlysningar, varnings- och avstängningsåtgärder vidtagits.
- Skjutledaren skall vara väl insatt i gällande säkerhetsbestämmelser och är närmast ansvarig för att åtgärder vidtas för att förebygga olyckshändelser vid skjutningen.
- Skjutledare skall ha god kännedom om den skyttegren som han/hon är satt att leda.
- Skjutning får endast ske på kommando från skjutledaren.
- Funktionärer som behövs för genomförandet lyder under skjutledaren.

Skjutledaren skall före skjutning:

- Vid behov, på lämpligt sätt informera åskådare om gällande säkerhetsbestämmelser.
- Kontrollera att målområdet är fritt före det att kommando för laddning ges.
- Utse och avsyna skyddad plats för markörer, maskinskötare.
- Instruera funktionärer som markörchef, markörer, signalister, maskinskötare med flera, samt eventuella säkerhetsvakter.
- Vid behov utfärda skriftliga instruktioner till funktionärer.
- Säkerställa att kommunikation mellan markörchef/markörer/maskinskötare och skjutstationschef är upprättad.

Skjutledaren skall under skjutning:

- Kontrollera att skyttarna hanterar vapnen korrekt och i övrigt följer gällande regler.
- Kontrollera att skyttarna följer givna kommandon.
- Kontrollera att åskådare och funktionärer uppehåller sig på anvisade platser.
- Omedelbart kommendera "Avbryt - Eld upphör" eller "Stopp", vid fara.
- Rapportera till tävlingsledaren då skjutningen med hänsyn till säkerheten har avbrutits, samt då den kan fortsätta.

Skjutledaren skall efter skjutning:

- Ge kommando för "Eld upphör/Stopp" och "Patron ur/Plundra vapen".
- Genomföra visitation efter skjutning (innan vapnet förs bort från skjutplatsen).
- Utse vapenvakt vid markering (i förekommande fall).

1.5.7 Sektionschef/Bankontrollant

När sektionschef/bankkontrollant utsetts lyder dessa under skjutledaren och övervakar skjutningen på den tilldelade sektionen. De skall vara väl insatta i de säkerhetsuppgifter som skjutledaren ansvarar för och biträder denne med att kontrollera säkerheten.

1.5.8 Banläggare

Banläggarens säkerhetsansvar inför tävlingsledaren är följande:

- Beräkna riskområden för skjutstationer och med dessa som grund bestämma patrullstig samt föreslå tävlingsledaren nödvändiga avlysningar och andra säkerhetsåtgärder.
- Kontrollera att skjutstationernas skjutgränser är de anbefallda.
- Märka ut skjutgränsen då målgrupp på sidostation syns från aktuell skjutplats.
- Tydligt märka ut patrullstig.
- Där behov föreligger, placera ut säkerhetsvakter.

1.5.9 Skjutstationschef/bandomare

Skjutstationschef/bandomare är skjutledare och ansvarig för säkerheten på sin station. Denne löser samma uppgifter som skjutledare vid punkt 1.5.6, i tillämpliga delar.

1.5.10 Markörchef

Markörchef lyder under skjutledare eller skjutstationschef. Skjutstationschef kan vid fältskjutning eller motsvarande även vara markörchef.

Före skjutning skall markörchef:

- Instruera tilldelad personal om gällande säkerhetsbestämmelser.
- Rapportera till skjutledare eller skjutstationschef när markörerna är i skydd och då det är klart för skjutning.

Under skjutning skall markörchef:

- Vara i förbindelse, med radio eller motsvarande, med skjutledare eller skjutstationschef.
- Vid behov avbryta pågående skjutning (av säkerhetsskäl).

Efter skjutning skall markörchef:

- Utföra markering efter det att kommando "Markera" getts av skjutledare/skjutstationschef.

1.5.11 Markör

Markör lyder under markörchef. Markör på skjutstation får inte lämna markörskyddet förrän tillstånd getts av markörschef. Markörernas klädsel framgår av Kapitel 5.4.2.

1.5.12 Maskinskötare

Maskinskötare lyder under bandomaren/skjutledare. Maskinskötare på skjutstation får inte lämna skyddet förrän efter tillstånd av bandomaren/skjutledare.

1.5.13 Patrullchef

Patrullchef (vid fältskjutning) lyder under tävlingsledare och skjutstationschefer. Patrullchefens uppgifter skall kortfattat meddelas vid starten.

1.5.14 Vapenvakt

Om vapen lämnas på skjutplatsen vid markering skall vapenvakt utses. Vapenvakt lyder/följer sektionsschef/skjutledares/skjutstationschef instruktioner. Vapenvakten skall kontrollera att ingen vidrör eller närmar sig vapnen under markering. Varje deltagare är skyldig att själv kontrollera att vapenvakt finns. Finns inte vapenvakt får vapen inte lämnas kvar.

KAP 2. SKJUTNING PÅ SKJUTBANA

2.1 Allmänt

- Polismyndigheten skall besiktiga skjutbanan innan tillstånd utfärdas. Säkerheten bedöms enligt SäkB 2010 och kommunförbundets senaste utgåva. Statens skytteombud biträder polismyndigheten som sakkunnig.
- Om banan ändras ur säkerhetssynpunkt krävs ombesiktning.
- I Svenska Kommunförbundets måttbok beskrivs hur en skjutbana kan byggas och underhållas för att gällande säkerhetsbestämmelser och tävlingsregler skall följas.
- På skjutbana får endast godkända kulvapen användas, med kaliber mindre än eller lika med 17,8 mm (cal 0.700) – hagelgevär max cal. 12 samt slug (18,5 mm) till dessa. Polisens tillstånd reglerar den gällande maximala kalibern.
- Skjutning med svartkrutsvapen är tillåten på skjutbana med kaliber upp till 25,4 mm.
- Tillåtna grenar, kalibrar mm regleras dock alltid av polismyndighetens tillstånd och respektive organisations reglemente.
- För varje skjutbana skall föreningsstyrelsen utse en skjutbanechef och/tillika säkerhetsansvarig samt utfärda en skriftlig instruktion för skjutbanan (se Bilaga 2: A-E).
- Instruktion skall anslås väl synligt vid skjutbanan.
- Automateld är förbjudet på samtliga skjutbanor.
- Skjutning med spårlyusammunition är förbjuden.
- När Försvarsmakten disponerar civil skjutbana gäller Försvarsmaktens säkerhetsinstruktion.

2.2 Skjutbaneinstruktion

Bilaga 2: A Exempel på rubriker till instruktion för skjutbana

Bilaga 2: B Exempel på skjutbaneinstruktion för lerduva/sportingbana

Bilaga 2: C Exempel på skjutbaneinstruktion för gevärsbana

Bilaga 2: D Exempel på skjutbaneinstruktion för pistolbana

Bilaga 2: E Exempel på skjutbaneinstruktion för viltmålsbana

2.3 Kulfång, mål och målanordningar samt vistelse i markörskydd

2.3.1 Kulfång

Kulfång avsedda för ammunition med en kaliber upp till 17,8 mm:

Kulfånget skall ha en lutning på cirka 30 grader och bestå av 0,2-8 mm tvättad naturgrus alternativt grus/sand till en kornstorlek av maximalt 8 mm, gruset skall vara luckert till ett djup av 50 cm. (Kontrolleras med att ett armeringsjärn, motsvarande med lätthet kan kunna tryckas in 50 cm). Till detta läggs ett utökat riskområde med 150 m enligt Bild 2: B. Täcks ytlagret med 50 cm sågspån, bark eller flis skall inte ett utökat riskområde läggas till. Huvuddelen av kulfånget skall vara fritt från vegetation. Bredden på kulfånget enligt kommunförbundets faktablad.

Kulfång ämnade för enbart.22lr.

Kulfånget skall ha en lutning på cirka 30 grader och bestå av 0,2-8 mm tvättad naturgrus alternativt Grus/Sand till en kornstorlek av maximalt 8 mm. Gruset skall vara luckert till ett djup av 20 cm. (Kontrolleras med att ett armeringsjärn, motsvarande med lätthet kan kunna tryckas in 20 cm). Huvuddelen av kulfånget skall vara fritt från vegetation. Bredden på kulfånget enligt kommunförbundets faktablad.

Vid anläggning av alternativa kulfång skall kontakt tas med SSO.

Utökat riskområde	
Typ av skjutbana	Riskområde
Kulfång bestående av ett 50 cm lager av 0,2-8 mm tvättat naturgrus alternativt grus/sand	Utökat riskområde med 150 m. Bild 2: B
Kulfång med 50 cm lager av tvättat naturgrus 0,2-8 mm och tillfört lager på 50 cm av sågspån, bark eller flis	Inget utökat riskområde
Kulfång enbart för 22 lr bestående av ett 20 cm lager av 0,2-8 mm tvättat naturgrus alternativt grus/sand	Inget utökat riskområde

Kulfångshöjd			
Typ av skjutbana	Höjd	Räknat från	Mätmetod
Gevär upp till 50 m	150 cm	Tavlans centrum	Stående från skjutplats
Pistol upp till 50 m	280 cm	Tavlans centrum	Stående från skjutplats
Viltmålsbana upp till 20 m. OBS! Dessa banor enbart avsedda för 22 lr	100 cm	Tavlans centrum	Stående från skjutplats
Viltmålsbana upp till 50 m	130 cm	Tavlans centrum	Stående från skjutplats
Viltmålsbana upp till 80 m	165 cm	Tavlans centrum	Stående från skjutplats
Inskjutningsbana upp till 100 m	200 cm	Tavlans centrum	Stående från skjutplats
Skjutbana för skjutning 100-300 m	300 cm	Tavlans centrum	Stående från skjutplats

Ett i övrigt tillförlitligt kulfång är inte med säkerhet pålitligt när gruset i kulfånget blivit sönderskjutet och eller fruset. Se punkt 2:4:5

Kulfång med ovanstående mått är inte dimensionerat för grova riktfel. Mål får inte placeras i större avvikelser än 70 mils på 25 m från skjutriktningen.

2.3.2 Blände

Skyddsmur i regel av träbeklädd betong eller stål, avsedd som extra säkerhetsanordning i sid-, djup- eller höjddled. Tjockleken på det träinklädda materialet enligt punkt 4.6.1

2.3.3 Mål och målanordningar

Mål får placeras högst 5 m från kulfångets bas mot skjutriktningen.

Lämpligt material kan vara poröst trä, plast eller motsvarande. Skruv och spik bör då ansättas från baksidan för att minimera rikoschettrisen. Vid skjutning på mål av metall skall åtgärder utföras enligt Kapitel 3.

2.3.4 Vistelse i markörskydd

Det är tillåtet att vistas i markörskyddet under pågående skjutning, när markörskyddets tjocklek uppgår enligt punkt 4.6.1 fastställd storlek. Tillfällig vistelse (för omflyttning av målmateriel) är i regel möjlig upp till högst 1,5 m bortom tavelställena om marken där ligger i samma plan eller är lägre än framför tavelställena. Lokala bestämmelser skall finnas i instruktionen för respektive skjutbana.

2.4 Förbindelser, semafor, signaler, varningsanordningar och riskområde

2.4.1 Förbindelse

Då personal befinner sig i markörskyddet skall signalförbindelse finnas mellan skjutplatsen och markörskyddet.

2.4.2 Semafor

- Semafor skall finnas vid markörskyddet, varifrån semaforen skall kunna vridas.
- Semaforen höjd får inte överstiga kulfångets höjd.
- Semaforens storlek anpassas i förhållande till skjutbanans maximala skjutavstånd, vid skjutning på 300 m bör diametern vara minst 80 cm.
- Stången till semaforen bör vara tillverkad av fyrkantsvirke. Semaforen målas röd på ena sidan och grön på den andra. Den röda sidan förses med ett vitt diagonalt kryss.
- Då skjutbanan inte används skall semaforens röda sida vara vänd mot skjutplatsen.

2.4.2.1 Signaler med semafor från markörskyddet

Signal	Betydelse
Den röda sidan vänd mot skjutplatsen.	Skjutning eller laddning får inte ske. Markörerna är ej i skydd.
Den gröna sidan vänd mot skjutplatsen.	Skjutning får ske. Markörerna är i skydd.
Semaforen vrids upprepade gånger varvid den röda sidan huvudsakligen är vänd mot skjutplatsen.	Avbryt - eld upphör eller stopp. Patron ur - visitation efter skjutning.

2.4.3 Varningsanordningar

Varningsområde är området 5 m utanför riskområdet. Varningsområde skall markeras med varningsskyltar. Varningsskyltarna skall placeras så tätt att den som närmar sig området samtidigt skall kunna se minst två varningsskyltar.

Bild 2: A Varningsskylt.

Röd bård
Gul botten
Svart text

Om den yttre gränsen för varningsområdet går i skog eller i omedelbar anslutning till skog, skall gränsen kompletteras markeras med stängsel. Som alternativ för stängsel kan underkvistning och röjning av markvegetation göras.

2.4.4 Riskområde

- Vid skjutning utgörs riskområdet av skjutplats, kulfång och terrängen där emellan, samt det område som är avgränsat av varningsskyltar
- Vid lerduveskytte är riskområdets storlek utsträckt till hagelns maximala räckvidd
- Riskområdets storlek framgår av kommunförbundets måttbok
- Angivna mått på ett riskområde är inte bestämda med tanke på grova riktfel eller vådaskott

2.4.5 Riskområde vid skjutning mot frusen mark för skjutning på skjutbana

Vid långvarig kyla kan tjäle bildas i kulfångnet. Lämpliga åtgärder för att hindra tjälbildning kan vara att salta/isolera/luckra upp kulfångsfyllningen. Bedöms dessa åtgärder inte vara tillräckliga, får skjutning endast genomföras om skjutbanans riskområde avlyses som vid fältskjutning. Då skall riskfall II användas. Se punkt 4.1.3

2.4.6 Riskområde vid sportingskytte på skjutbana

När compact sporting bedrivs på en skjutbana (ex skeetbana) skall banan vara godkänd för detta skytte och detta skall framgå av tillståndsbeviset för banan. Kastarna skall då placeras så att skjutbanans skjutgränser (Se 4.1.2) inte överskrids. Skjutgränserna skall vara tydligt utmärkta.

2.4.7 Vid skjutning med stålhagel på skjutbana gäller följande:

- Målen och målanordningarna får ej vara av metall eller annat rikoschetterande material
- Riskområde bortom kulfång skall tas ut enligt Bild 2: B
- Ingen personal får vistas i maskinhus
- Ömtålig målmateriel bör skyddas med bländen
- Målet skall manövreras av personal som befinner sig bakom skytten
- Skyddsglasögon skall bäras av skytt, provledare och andra som befinner sig på kortare avstånd än 30 m från målet

2.5 Samtidig skjutning på olika avstånd

2.5.1 Gevär

Skjutning får ske samtidigt på olika avstånd på skjutbana, dock endast mot stillastående mål. Riskvinkeln för sidspridning är 100 mils dock minst tio meter från skjutgränsen, d v s yttersta beskjutna målets ytterkant. Möjlig samskjutning skall framgå av besiktningsprotokoll

2.5.2 Pistol

Skjutning får samtidigt förekomma på olika avstånd, om skjutbanans bredd ger betryggande säkerhet. Säkerhetsavståndet i sidled mellan skyttarna skall minst vara mer än eller lika med avståndet i djupled mellan skyttarna. ($S \geq D$).

Bild 2: B Utökat riskområde vid skjutbana.

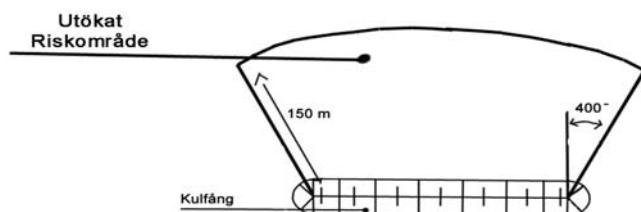
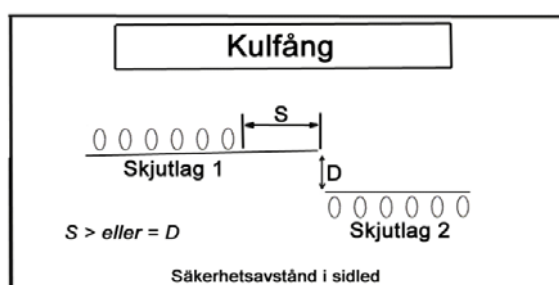

Bild 2: C Säkerhetsavstånd i sidled vid skjutning med pistol

2.6 Särbestämmelser för skjutning med olika vapen

2.6.1 Kulsprutepistol

Vid skjutning i liggande ställning skall:

- Skjutning ske skott för skott
- Vapnet laddas med det antal patroner som fordras för respektive serie.

Vid skjutning i sittande, knästående och stående ställning skall:

- Vapnet laddas med en patron i taget *¹

2.6.2 Ak 4

- Omställaren skall stå i läge P (Patronvis) vid eldgivning.
- Vapnet laddas med det antal patroner som fordras för respektive serie.

2.7 Olycksfallsberedskap

- Skjutledare/skjutstationschef skall säkerhetställa att sjuktransportmedel kan tillkallas vid en eventuell olycka.
- Sjukvårdsutrustning, t.ex. första förband, skall finnas tillgängligt på skjutplats och i bemannat markörskydd.

*¹ **OBS!** Då skjutbanan är avlyst för fältskytte, kan vapnet laddas med det antal patroner som fordras för respektive serie.

Exempel på rubriker till instruktion för skjutbana

- A Bestämmelsernas giltighet**
- 1 Tillståndstid
 - 2 Skjutbanechef (namn och telefon)
 - 3 Säkerhetsansvarig (namn och telefon)
- B Allmänna bestämmelser**
- 1 Tillåtna skjuttider
 - 2 Dagar med skjutförbud
 - 3 Berättigade att använda banan
 - 4 Ev. tider för avläggande av kompetensprov
- C Bestämmelser för vapen, ammunition m.m.**
- 1 Tillåtna vapen
 - 2 Tillåtna kalibrar
 - 3 Eventuella förbud mot viss ammunition
 - 4 Tillåtna mål och målanordningar
 - 5 Tillåtna skjutplatser
- D Säkerhetsföreskrifter**
- 1 Bestämmelser angående skjutledare
 - 2 Skjutning på olika avstånd samtidigt
 - 3 Markörers vistelse i markörskydd
 - 4 Avspärningar
- E Ordningsföreskrifter/miljövård**
- 1 Hylsor, emballage, källsortering
 - 2 Målmateriel, bodar och förvaringsutrymmen
 - 3 Sanitära anordningar
 - 4 Parkering
- F Olycksfallsberedskap**
- 1 Sjukvårdsberedskap och materielens placering
 - 2 Brandmaterielens placering
 - 3 Telefonsamband skall kunna upprättas
- G Datum och underskrift**

Exempel på skjutbaneinstruktion för lerduvebana/sportingbana

1. **Banan ägs av Grennys Jaktskytteklubb**, får även disponeras av Norra Knivsta Jaktvårdskrets avd 03-01. Tillståndet gäller till 2015-01-01.
2. **Skjutbanechef är:** Kjell Arnesson Lerduvevägen 10 777 77 Måltora
Tfn: 099/123 45, mobiltn 070-123456
3. **Säkerhetsansvarig är:** Conny Säker Skeetvägen 8. 888 88 Trapptora
Tfn: 0123/456 78, Mob 070-234 55 66
4. **Berättigade att använda banan** är medlemmar i Grennys Jaktskytteklubb och medlemmar i Norra Knivsta Jaktvårdskrets samt deltagare i samband med tävlingar och träningar organiserade av dessa klubbar.
5. **Tillåtna skjuttider är:** måndag-fredag 1700 – 2100, lördagar 0800 - 1700
Övrig tid enligt överenskommelse med skjutbanechefen.
6. **Vid skjutning** skall samtliga deltagare anmäla sig till skjutledaren.
7. **Tillåtna vapen är** endast slätborrade hagelgevär max. kal. 12.
8. **Tillåten ammunition är** stålhagelskott 24g max US.nr.7.
9. **Tillåtna skjutplatser är** anvisade skjutplattor. Vid sportingskytte se p 13 nedan.
10. **Skjutledare** skall utses när två eller flera skyttar skjuter samtidigt. Ensam skytt har själv skjutledaransvar.
11. **Sjukvårdsmateriel** (bland annat första förband) finns i skjutkur. Ambulans tillkallas genom alarmnumret 112.
12. **Närmaste telefon** finns i Göransbro.
13. **Tillåtna mål är** lerduvor kastade ifrån avsedda kastare på skeet-, nordisk trap- och dubbeltrapbana, med inställningar enligt regelbok från Svenska Skyttesportförbundet. Enskild kastare för jägarexamen är också tillåten, med inställning i samma riktning som övriga kastare.
14. **Vid skjutning** mot duvor från flyttbara kastare (compact sporting) skall skjutledare kontrollera att banans skjutgränser inte överskrids, oavsett skjutplats.
15. **Skjutgränser och riskområdesgränser** skall vara tydligt utmärkta i terrängen.

Grennys Jaktskytteklubb 2010-01-01

.....
Göran Qvistros ordf.

.....
Kjell Arnesson skjutbanechef

Exempel på skjutbaneinstruktion för gevärsbana

1. **Banan ägs av Tibble skyttegille**, men får även disponeras av Tengby skf. Tillståndet gäller till 2015-01-01.
2. **Skjutbanechef är** Ernst Wester
Skyttevägen 10
777 77 Tibble
Tel.: 090-543 21, mobiltn 070-123456
3. **Säkerhetsansvarig är:** Conny Säker Prickvägen 8. 999 99 Taveltorp
Tfn: 0123/456 78, Mob 070-234 55 66
3. **Berättigade att använda banan är** endast medlemmar i ovanstående föreningar. Övriga skyttar enligt överenskommelse med skjutbanechefen.
4. **Tillåtna skjuttider är** Måndag - fredag 0800 - 2100
Lördagar 0800 - 1700
Övrig tid enligt överenskommelse med skjutbanechefen.
5. **Tillåtna vapen är** endast 6,5mm gevär och kpist. Vid skjutning med kpist endast patronvis eld. I knästående, sittande och stående skjutställning får laddning av kpist ske med endast en patron i taget.
6. **Tillåtna skjutplatser är** endast skjuthall och färdigställda skjutvallar.
7. **Skjutledare** skall utses när två eller flera skyttar skjuter samtidigt. Ensam skytt har själv skjutledaransvar.
8. **Sjukvårdsmateriel** (bland annat första förband) finns i skjuthallen på 300 m samt i markörskyddet (där tavlorna finns). Ambulans tillkallas genom alarmnumret 112.
9. **Skjutledare** skall ha samband med telefon/mobiltelefon
10. **Tillåtna mål och målplaceringar är** tavlor som skall placeras i tavelställen. Figurer får placeras i anslutning mot kulfånget dock inte hitom tavelställen. Avstånd mellan kulfångets övre kant och figurens centrum minst 3 m. Skjutning mot mål av metall är förbjudet.

Tibble skyttegille 2010-01-01

.....
Per Persson ordf.

.....
Ernst Wester skjutbanechef

Exempel på skjutbaneinstruktion för pistolbana

1. **Banan ägs** av Knallhults kommun. Den disponeras av de föreningar som tillhör kommunens samskytteorganisation. Banans tillstånd är utställt på Prickens pistolskytteklubb, som är huvudansvarig för banan inför samskyttet. Prickens Pk är medlem i SPSF, tillståndet gäller till 2015-01-01.
2. **Skjutbanechef:** Bo Ek Skyttevägen 12. 930 01 Knallhult. Tfn 0508-23 00 63.
Mobiltfn 070-12 34 56
3. **Säkerhetsansvarig är:** Bertil Bom Tavelvägen 8. 999 99 Moratorp
Tfn: 0123/456 78, Mob 070-234 55 66
4. **Berättigade att använda banan:** Endast medlemmar i föreningar, tillhörande samskytteorganisationen samt deltagare från inbjudna föreningar i samband med tävlingar och träningar.
5. **Tillåtna skjuttider:** måndag - fredag kl 1000 - 2000 och lördag kl 1000 - 1700. Övrig tid enligt överenskommelse med skjutbanechefen.
6. **Tillåtna vapen:** Skjutning får endast ske med pistoler och revolverar i kaliber .22 lr - .45. Magnumladdning är tillåten.
7. **Tillåtna skjutplatser:** Skjutning får ske från anlagda vallar på 25 m och 50 m, och anvisade platser mellan dessa vallar.
8. **Tillåtna skjutriktningar:**
Vid precisionsskjutning och fältskjutning: Högst 70 mils avvikelse från riktning rakt fram. Se dock målplaceringar nedan.
9. **Skjutledare:** När två eller flera skyttar skjuter samtidigt skall en av dem vara utsedd till skjutledare och ha skjutledaren ansvar. Ensam skytt har själv skjutledaransvar.
10. **Sjukvårdsutrustning:** Första förband finns i målboden. Ambulans tillkallas genom alarmnumret 112.
11. **Tillåtna mål och målplaceringar:** Mål får placeras endast i därför avsedda ställ eller direkt i kulfånget eller på marken omedelbart hitom målställen. Dock skall avståndet från centrum på målets och kulfångets övre kant vara minst 2,8 m. Ytterfigurerna skall sättas med minst 3 m avstånd från kulfångets ytterkanter. (V och H skärm). Om metallmål används skall dessa vara inklädda med 45 mm trävirke. Skjutning får endast ske mot av föreningsstyrelse godkänd målmateriel.

På uppdrag av Samskytteorganisationen och Prickens Pistolskytteklubb 2010-01-01

Kurt Knall
Ordf. Prickens Psk

Bo Ek
Skjutbanechef

Exempel på skjutbaneinstruktion för viltmål

1. **Banan ägs** av Älghults kommun. Den disponeras av de föreningar som tillhör kommunens samskytteorganisation. Banans tillstånd är utställt på Älgens jaktskytteklubb (ÄSK), som är huvudansvarig för banan inför samskyttet. ÄSK är medlem i SvJF, tillståndet gäller till 2015-01-01
2. **Skjutbanechef:** Bo Ek Skyttevägen 12. 930 01 Knallhult. Tfn 0508-230063. Mobiltn 070-123456
3. **Säkerhetsansvarig är:** Curt Bäver Hjorthvägen 8. 999 99 Älgared
Tfn: 0123/456 78, Mob 070-234 55 66
4. **Berättigade att använda banan:** Endast medlemmar i föreningar tillhörande samskytteorganisationen samt deltagare från inbjudna föreningar i samband med tävlingar och träningar.
5. **Tillåtna skjuttider:** måndag - fredag kl 1000 - 2000 och lördag kl 1000 - 1700. Övrig tid enligt överenskommelse med skjutbanechefen.
6. **Tillåtna vapen:** Kulvapen med kaliber upp till 9,3 mm
7. **Tillåtna skjutplatser:** Skjutning får ske från anlagda vallar på 50m och 80m men även från platser mellan dessa vallar.
8. **Tillåtna skjutriktningar:**
Vid precisionsskjutning: Endast mot tavla som motsvarar skyttens plats.
9. **Skjutledare:** När två eller flera skyttar skjutet samtidigt skall en av dem vara utsedd till skjutledare och ha skjutledares ansvar. Ensam skytt har själv skjutledaransvar.
10. **Sjukvårdsutrustning:** Första förband finns i målboden. Ambulans tillkallas genom alarmnumret 112.
11. **Tillåtna mål och målplaceringar:** Mål får placeras endast i därför avsedda ställ eller direkt i kulfånget eller på marken omedelbart hitom målställen. Dock skall avståndet från målets centrum och kulfångskränet vara minst 2 m. Skjutning får endast ske mot av föreningsstyrelse godkänd målmateriel.

På uppdrag av Samskytteorganisationen och Älgens jaktskytte klubb 2010-01-01

Anders Andersson
Ordf. ÄSK

Bo Bengtsson
Skjutbanechef

KAP 3. SKJUTNING MOT METALL PÅ SKJUTBANA

3.1 Skjutning mot tavelställ/figurställ av metall

Vid skjutning mot tavel- eller figurställ av metall finns stor risk för rikoschetter, såväl i sida som i höjd. Risk existerar också då målramar består av virke med kvistar eller om målen är hopfogade med spik och skruv. Är målen av ovanstående slag beräknas riskvinkeln för studs (Q) till 1000 mils. Då tavel- eller figurställ av metall skyddas med träinklädnad av minst 45 mm och då skruv och spik är ansatta från baksidan beräknas riskvinkeln för studs (Q) till 400 mils.

Kan riskvinkel för studs inte tas ut inom kulfånget eller begränsas med rikoschettskydd (trä av minst 45 mm tjocklek), skall riskområde som vid fältskjutning avlysas.

3.2 Skjutning mot mål av metall för luft- spring-, skid- och jaktskytte mm.

3.2.1 Skjutning med luftvapen

- Minsta tillåtna skjutavstånd är 10 m
- Vid skjutning med luftvapen mot mål av metall, bör skydd för ögonen användas

3.2.2.1 Skjutning med .22 lr

- Minsta tillåtna skjutavstånd är 15 m
- Mål skall ställas max 5m hitom kulfånget
- Finns sidoblände och snedställt tak enligt Svenska Skidskytteförbundets måttbok tas enbart hänsyn till studsrisk hitom målet
- Vid skjutning med .22 lr mot mål av metall tillkommer förutom bestämmelser i punkt
- Om kulfång inte är tillgängligt skall riskområdet avlysas som vid fältskjutning. Riskfall II

Vid skjutning med .22lr har det framkommit att rester av kulan kan återstudsa upp till 25 m. Skyddsglasögon bör användas vid skytte mellan 15-25 m.

3.2.2.2 Skjutning mot mål av metall för pistol och revolver

- Minsta tillåtna skjutavstånd är 15 m
- Mål skall ställas mot kulfångets bas, maximalt 5m hitom kulfånget
- Mål skall placeras i träram
- Ramen av trä skall vara max 20 cm högre och max 20 + 20 cm bredare än målet, minst 30 cm djup samt öppen i såväl fram- som bakkant. Djupet skall vara minst lika med målets höjd. Ramen skall vara tillverkad av minst 45 mm virke och placeras med framkant 10 cm hitom målet
- Kan detta inte tillgodoses skall riskområde som vid fältskjutning avlysas

3.2.3.3 Skjutning mot mål av metall för Ak 4, Kpist och Gevär

- Minsta tillåtna skjutavstånd är 50 m
- Övrigt enligt punkt 3.2.2.2

3.3 Skjutning mot markmål med stålhagel

3.3.1 Skjutbana

Vid skjutning med stålhagel på skjutbana gäller följande:

- Målen och målanordningarna får ej vara av metall eller annat rikoschetterande material
- Riskområde bortom kulfång skall tas ut enligt Bild 2: B
- Ingen personal får vistas i maskinhus
- Ömtålig målmateriel bör skyddas med bländen
- Målet skall manövreras av personal som befinner sig bakom skytten
- Skyddsglasögon skall bäras av skytt, provledare och andra som befinner sig på kortare avstånd än 30 m från målet

3.3.2 Jaktstigar (motsvarande)

Vid skjutning med stålhagel i terräng hänvisas till Tabell 4: B.

3.4 Skjutning mot markmål med bly

- Personal får vistas i maskinhus om de bär skyddsglasögon
- Riskområde enligt Tabell 4: C

KAP 4. SKJUTNING I TERRÄNG

4.1 Allmänt

4.1.1 Definition av riskområde

Riskområde är det område där skador kan uppstå vid skjutning. Riskområdet är dimensionerat så att personer utanför riskområdet inte skadas. Områdets begränsningslinjer kallas riskgränser. Under skjutning får ingen uppehålla sig inom riskområdet. (Undantag: markörer i markörskydd).

- Vid beräkning av riskområdets storlek förutsätts att kulan/hagel slår ner inom skjutavståndet och därefter avviker i sida, höjd eller längd
- Placeras målen så att kulorna inte träffar marken i närheten av målet, exempelvis på backkrön, bestäms bortre skjutgränsen av riskområdet till den maximala skottvidden. (Tabell 4A).

4.1.2 Begrepp

Mils (tidigare beteckning streck)

FM metod för lägesanvisning har övergått till UTM/WGS 84*. Numera indelas ett helt varv i 6400mils(*Universal Transverse Mercator/ World Geodetic System 1984)

En grad på en cirkelskala indelad i 360 grader (mils indelning 6400) = 17,7mils.	En grad på en cirkelskala indelad i 400 grader "nygrader" (mils indelning 6400) = 16 mils.
1000mils = 56,4 grader	1000mils= 62,5 grader
400mils = ca 22 grader	400mils = 25 grader
200mils = ca 11,3 grader	200mils = 12,5 grader
100mils = 5,6 grader	100mils = 6,25 grader

Skjutgräns

Skjutgränser (vänster, höger, hitre, bortre) inramar skjutområdet, och markerar den yttersta tillåtna inriktning av vapnets (kärnlinjen) i sida och längd (höjd)

Maximalskottvidd D-max.

Maximala skottvidden är det största avståndet som kan erhållas mellan mynning och nedslagspunkten med ett visst vapen, viss kula/hagel. D_{max} erhålls vid en viss elevation som är unik för varje kombination av vapen och ammunition. Med finkalibriga vapen uppnås D_{max} vid ungefär 35 graders elevation. D_{max} -värden framgår av tabell 4: A

Skjutavstånd (A)

Skjutavstånd är det vågräta avståndet mellan vapen och mål.

Största (A_{max}) och minsta (A_{min}) tillåtna skjutavstånd är avståndet från vapnet till skjutområdets bortre respektive hitre gräns.

A_{max} (A_{min})-värden bestäms av tävlingsledare/banläggare.

Riskavstånd i längd (h)

Riskavstånd i längd är avståndet (radien) från vapnet till riskområdets bortre gräns.

I normalfallet är $h = A_{max} + l$, i vissa fall är $h = D_{max}$.

A_{max} -värden bestäms av tävlingsledare/banläggare.

Riskavstånd för nedslag bortom skjutområdet (*l*)

Är det avstånd bortom figurerna, vilket det finns risk för nedslag på grund av spridningen och osäkerheten vid bestämning av avståndet samt på grund av studs.

l-värden framgår av Tabell 4: A

Riskavstånd för nedslag hitom skjutområdet (*f*)

Inom riskavståndet för nedslag hitom skjutområdet finns det risk för nedslag på grund av spridningen och osäkerheten vid bestämning av avståndet. Riskavståndet för nedslag hitom skjutområdet (*f*) utgår alltid från A_{\min} och beräknas från fall till fall. Vid bedömning bör hänsyn tas bland annat till om kulan/hagel genom terrängens formation och/eller genom för lågt vald riktpunkt kan träffa marken avsevärt hitom A_{\min} .

Riskvinkel för sidspridning (*V*)

Riskvinkeln för sidspridning är den vinkel, utanför skjutgränserna i sida där det finns risk för nedslag. Med eldhandvapen är *V*.

A. Vid skjutning mot stillastående mål 100 mils

B. Vid skjutning mot i sidled rörliga mål 200 mils

Riskvinkel för studs (*Q*)

Är den vinkel som anger riskgränsens med hänsyn till eventuell sidavvikelse hos kulan/hagel efter studs. *Q*-värden framgår av Tabell 4: A.

Riskavstånd i sida för studs av kula/hagel (*c*)

Riskavståndet i sida för studs av kula/hagel anger avståndet vinkelrätt ut från riskvinkeln i sida till den punkt där riskvinkeln för studs övergår till att bli parallell med riskvinkeln för sidspridning. *c*-värden framgår av Tabell 4: A.

Rikoschett (studs)

Med studs (rikoschett) menas att kulan/hagel eller delar av dessa vid anslag i marken (vatten, is) träd, buskar, grenar, målanordningar m.m. inte blir kvar på anslagsplatsen utan fortsätter, i ändrad riktning och med lägre hastighet. Avvikelse upp till 60 grader (1000mils) kan förekomma och storleken beror på bl.a.

- Målet och markens beskaffenhet, kulan/hagelns form, anslagshastighet och anslagsvinkel
- Studs och studs vinkel kan i regel inte förutsägas, dock inträffar studs oftare vid anslag i hårda material än i mjuka
- Återstuds (180 grader) kan förekomma
- Vid skjutning mot mark uppstår inte studs då nedslagsvinkeln överstiger 30 grader och anslagshastigheten understiger 400m/s. Vid skjutning mot vatten uppstår inte studs då nedslagsvinkeln överstiger 25 grader och signifikanta våghöjden är mindre än 2 m

4.1.3 Riskfall

Riskavstånd för studs i sida, längd och höjd beräknas enligt tre riskfall. Vid fastställande av riskfall skall en sammanvägning av markunderlag och målets beskaffenhet ske.

Riskfall fastställs enligt följande tabell. (Kaliber mindre än 20 mm)

Vatten eller is	Metall, betong, sten eller tjälad mark	Övrig mark
Riskfall I	II	III

Är marken snötäckt räknar man med riskfall för underliggande mark.

4.1.4 Val av terräng

- Riskområde skall avlysas vid skjutning i terräng (fältskjutning).
- Vid skjutning på skjutbana där skjutning avses göras på ett sätt som inte tillståndet för skjutbanan medger, skall riskområde avlysas.
- Vid skjutning utanför skjutbanan skall alltid markägarens tillstånd skaffas.
- Banläggare är skyldig att förvissa sig om att korrekt riskområde är beräknat.
- Terräng skall om möjligt väljas så att kraft- och telefonledningar inte går igenom riskområde.
- Inför en fältskjutning är det lämpligt att på en bild eller kartskiss ange det totala område som innefattar skjutstationernas riskområden.
- Vid planering av skjutning bör inte enskild stations skjutområde sammanfalla med närliggande stations riskområde. Om så är fallet skall markeringen samordnas mellan dessa stationer.
- Patrullstigen mellan stationerna får inte passera någon del av ett riskområde. Det är därför synnerligen viktigt att patrullstigen tydligt märks ut i samråd med banläggaren.

Länsstyrelsens tillstånd krävs om planerad skjutning påverkar det allmänna vägnätet och eller allmänt vatten. OBS! Tillstånd för sådan verksamhet kräver lång framförhållning.

4.1.3 Riskavstånd i höjd med hänsyn till studs

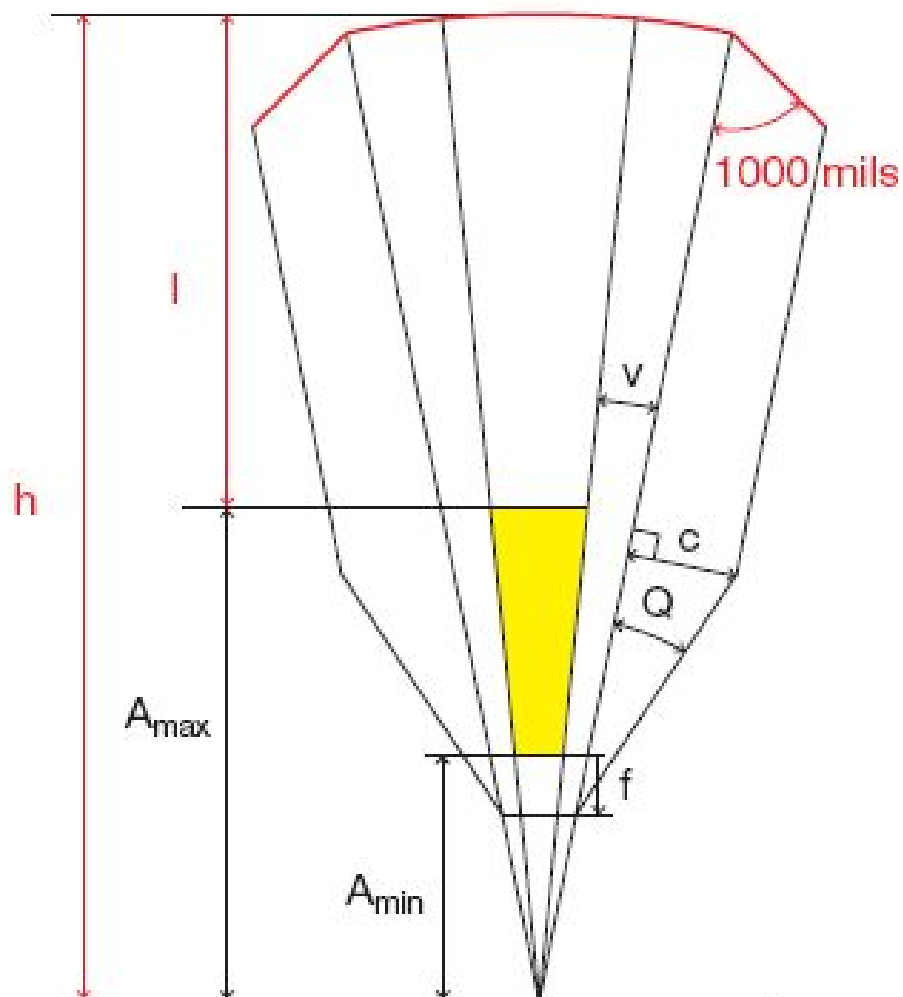
Vid skjutning då kula/hagel (splitter) når en höjd av **mer än 150 m** över marken eller då studs från en kula/hagel eller splitter når samma höjd uppstår risk för vådabeskjutning av flyg. Vid dessa tillfällen skall även luftutrymmet avlysas. Fältskjutning nära flygplats bör undvikas. I tveksamma fall skall flygtrafikledning (ATS) kontaktas vid planering av fältskjutning.

Högsta studshöjd i meter.

Vid beräkningen är A-min lika med 0 meter.

RISKFALL	6,5 mm	7,62 mm	.44 magnum (motsv.)	9 mm	.22 lr	Stålhagel max US 7
I o III	180 m	192 m	96 m	72 m	60 m	12 m
II	675 m	720 m	360 m	270 m	225 m	45 m

BILD 4: A Exempel på riskområde

- A_{\max} = Största tillåtna skjutavstånd
- A_{\min} = Minsta tillåtna skjutavstånd
- c = Riskavstånd i sida för studs av kula/hagel
- f = Riskavstånd för nedslag hitom skjutområdet
- h = Riskavstånd i längd
- l = Riskavstånd för nedslag bortom skjutområdet
- Q = Riskvinkel för studs
- v = Riskvinkel för spridning

4.2 Grundvärden vid riskområde för kulvapen

Beräkning av riskområde

Riskavstånd för nedslag (l). Riskvinkel för studs (Q). Riskavstånd i sida för studs (c)

Tabell 4. A Skjutning i öppen terräng, utom på skjutbana Skjutning mot skog

		Riskfall I	Riskfall II	Riskfall III	Riskfall I-III
Ammunitions-slag		Q=200 mils	Q = 400 mils C ¹	Q = 400 mils	Q = 1000 mils c = 200 m ²⁾
Dimensionerande	D max	L (m)	L (m)	L (m)	L (m)
.22 lr	1500	0,8 Dmax - 0,7 Amax	0,6 Dmax - 0,5 Amax	0,4 Dmax - 0,3 Amax	Se öppen terräng ³⁾
.44 magnum motsv.	2400	↓	↓	↓	↓
9 mm sk ptr m/39 B motsv.	1800	↓	↓	↓	↓
Skyttepatron 6,5x55	4500	↓	↓	↓	↓
7,62/10 prj	4800	↓	↓	↓	↓
Kuljaktstig klass 1	5400	↓	↓	↓	↓

¹⁾ I öppen terräng under riskfall II skall C beräknas.

C beräknas enligt formeln $0,15 (D_{max} - A_{min})$.

Exempel: Skyttepatron 6,5x55 med A_{min} 300m ger $C = 382$ m

²⁾ Värdena på C gäller under förutsättning att terrängen är bevuxen med skog vars bredd och djup är större än 200m. Skogen kan då tjäna som ett uppfång.

Annars gäller att $C = 0,15 (D_{max} - A_{min})$.

³⁾ Värdena på L är desamma i betäckt som i öppen terräng och beräknas beroende på riskfall för den underliggande markens beskaffenhet.

4.3 Grundvärde vid riskområde för hagelvapen

Tabell 4 B Skjutning mot friflygande lerduvor med stålhagel

Hagelpatron 12/70 stål 24 gram, max US 7	Riskfall I-III
Q	1000 mils
V	200 mils
Vh*	100 mils
h	250 m ¹⁾²⁾

¹⁾ I höjd får skjutning inte ske över 1500 mils (86 grader)

²⁾ Vid skjutning då hårda mål föremål finns i området gäller följande:

- inom 70 metersavståndet skall 100 mils riskvinkel i höjd (*Vh) finnas mellan det hårda föremålet och lerduvan
- över 70 metersavståndet finns ingen begränsning

Skjutning med stålhagel mot markmål som innehåller metall i mål, målställning, bländen eller markörskydd är förbjudet.

Tabell 4 C Skjutning med blyhagel mot markmål (även jaktstigmål)

Hagelpatron 12/70 bly 24 gram, max US 7	Riskfall I-III
Q	1000 mils
V	200 mils
Vh*	100 mils
h	250 m

Personal som vistas i markörskydd (motsv.) skall bära skyddsglasögon

4.4 Reducering av riskområdets storlek

- Riskområde kan reduceras då betryggande kulfång disponeras i fältskytteterräng. Som betryggande kulfång räknas ett terrängområde vilket fångar upp samtliga kulor/hagel vid skjutning med viss ammunition.
- Beslut om reducerat riskområde fattas av tävlingsledare.

4.5 Exempel på riskområden/säkerhetsmallar

Exempel på riskområde/säkerhetsmall.

SSO kontaktas vid minsta osäkerhet beträffande beräkning av riskområde.

4.6 Skydd mot finkalibrig eld och splitter

4.6.1 Skydd mot finkalibrig eld

Av tabellen nedan framgår tjocklek på konstruktioner som skyddar mot splitter och kulor från finkalibriga vapen med en kaliber av högst 9 mm.

OBS! Angivna tjocklekar skyddar inte vid upprepad beskjutning mot en och samma punkt.

Material	Skyddstjocklek cm
Stål	1
Betong- eller tegelmur	30
<Betong, stenrik	25
Singel, makadam	40
Grus, pinnmo	40
Sand, färskt trä	60
Tillstampad åkerjord	80
Isblock, torrt trä (-virke)	150
Mossjord, fuktig lera, packad snö	200

4.6.2 Skydd mot splitter (Splitterskydd)

Plank med en tjocklek av minst 45 mm

4.7 Drivanordning för rörliga mål

Vid skjutning mot rörliga mål skall drivanordningen för målen befinna sig utanför riskområdet eller inom riskområdet i skydd (maskinhus).

KAP 5. AVSPÄRRNINGAR

5.1 Avspärning

Avspärning av skjutbana, se punkt 2.4.3

5.1.1 Tydlighet

Avspärning skall vara så tydlig att obehöriga inte kan undgå att märka var gränsen går för det avspärrade området.

5.1.2 Omfattning

Vägar, stigar och stråk samt kraftledningsgator som leder in mot riskområde skall spärras av. Tävlingsledaren avgör från fall till fall om mellanliggande område också skall spärras av, hänsyn till följande lokala förhållande skall då tas:

- Möjligheten att övervaka riskområdet
- Områdets storlek
- Närliggande bebyggelse, friluftssportområde
- Betesmarker

5.1.3 Permanenta avspärningsanordningar

- Varningsområde i anslutning till skjutbana, utmärks med varningsskyltar
- På område där skjutningar bedrivs regelbundet, kan permanenta avspärningsanordningar sättas upp.

5.1.4 Avspärning av område

- Avspärning av allmänt eller enskilt område skall utföras och tidsbegränsas så att den inte innebär större besvär än nödvändigt för allmänheten.
- Enskild väg och enskilt område får endast spärras av efter tillstånd av ägaren.
- Avspärning av allmänna vägar, platser och farleder skall undvikas. Om avspärning ändå bör ske, skall kontakt tas med länsstyrelsen vilken ger tillstånd och anvisningar om nödvändiga avspärningsanordningar.
- Riskområde räknas som avspärrat när en eller flera av följande åtgärder är vidtagna: Varningsskyltar anslagna, avstängningsbockar, bommar eller säkerhetsvakter utsatta.

Bild 5: A Exempel på varningsskyltar

Skyltarna kompletteras om möjligt med skiss eller kartkopia med inritat farligt området.

<p style="text-align: center;">VARNING!</p> <p style="text-align: center;">SKJUTNING</p> <p>.....dagen / Kl. Skjutplatsen Skjutriktning ... Farligt område Arrangör..... Tfn</p> <p>Underskrift</p>
--

<p style="text-align: center;">STOPP!</p> <p style="text-align: center;"><u>Fortsätt ej!</u></p> <p>Framförvarande terräng avlyst på grund av skarp-skjutning den / Kl. Tibble Skf</p> <p>Underskrift</p>

<p style="text-align: center;">VARNING!</p> <p>.... dagen den... pågår fältskjutning inom under tiden Kl. Farligt område Arrangör Adress Tfn</p> <p>Underskrift</p>

Bild 5: B Avspärrningsbock.

På allmän eller enskild väg kan avspärrningen förstärkas med vägmärken som "Gångtrafik förbjuden" och eller "Fordonstrafik förbjuden".

5.1.5 Säkerhetsvakt vid avspärrning

Säkerhetsvakt förses med:

- Skriftlig instruktion (Se Bilaga 5: A)
- Telefon eller radiokontakt till tävlingsledare/säkerhetschef
- Varningsanslag
- Klocka

5.1.6 Passering av avspärrat område

Följande personal och fordon skall omgående ges möjlighet att passera avspärrat område.

- Personal i brådskande yrkesutövning, t ex polis, tull, sjukvårdspersonal
- Utryckningsfordon t ex ambulans eller brandfordon
- Annan person med viktigt, brådskande ärende föranlett av olyckshändelse, sjuktransport, brand eller liknande
- Fartyg (båtar) i yrkesmässig sjöfart

Övriga som önskar passera avspärrning ges möjlighet till detta under uppehåll i skjutningen och efter beslut av tävlingsledare/säkerhetschef.

Tävlingsledare/säkerhetschef skall kontrollera att personer som tillåts passera avspärrat område har lämnat området innan skjutningen fortsätter.

5.2 Övervakning

5.2.1 Övervakning

- Tävlingsledaren skall organisera övervakning av mark-, vatten- och luftområden som ingår i riskområde och närliggande områden. Detta för att kontrollera att obehöriga som inte observerat avspärningsanordningarna, inte ger sig in i riskområdet
- Övervakning kompletterar gjorda avspärningar. Kan hela riskområdet övervakas är det möjligt att ersätta avspärning med enbart övervakning, under förutsättning att kommunikationen är ordnad så att skjutningen kan avbrytas omedelbart (Ex skjutning över vatten).
- Har obehörig kommit in i riskområdet skall skjutningen avbrytas omedelbart
- Säkerhetsvakt har till uppgift att övervaka riskområdet och att rapportera om obehöriga beträder området.

5.2.2 Säkerhetsvakt vid övervakning

Säkerhetsvakt skall:

- Ha telefon- radiosamband med säkerhetschef/tävlingsledare
- Utrustas med kikare

5.3 Avlysning/Varningsmeddelande

5.3.1 Meddelande

För att förhindra att obehöriga kommer in i riskområde anslås Varningsmeddelanden, dessa meddelanden kompletterar övriga övervakningsåtgärder. Detta krävs för områden som brukar utnyttjas som friluft- och sportområden, detta gäller också områden som trafikeras av båtar. För flygtrafiken skall Varningsmeddelanden meddelas när studs faktorn når en höjd av minst 150 m över marken. Varningsmeddelande utfärdas enligt tävlingsledarens bestämmande på något eller några av följande sätt:

- I lokalradio
- I dagspressen (ex se Bilaga5: B)
- I lokalt annonsblad som sprids till allmänheten (ex se Bilaga 5: B)
- På anslagstavlor (ex se Bild 5: A)
- Genom skriftligt enskilt varningsmeddelande
- Genom meddelande till flygtrafikledning
- Genom meddelande i "Underrättelser för sjöfarande" (Ufs)
- Genom förhandsmeddelande till berörd sjöräddningscentral

5.4 Signaler och varningstecken

5.4.1 Röd färg

Röd färg i signal eller varningstecken innebär att fara föreligger och skall användas för att varna eller avbryta verksamhet. Röd färg får inte användas tillsammans med andra färger annat än på fastställda varningsskyltar och på semafor.

5.4.2 Utformning och användning

Med hänsyn till säkerheten för funktionärer som uppehåller sig inom riskområde skall dessa alltid bära markörväst i reflekterande färg (röd, gul, grön eller orange).

5.4.3 Skjutning i mörker.

Vid skjutning i mörker skall varningstecken kompletteras med röd lampa.

EXEMPEL PÅ INSTRUKTION FÖR SÄKERHETSVAKT VID AVSPÄRRNING

SÄKERHETSVAKT VID VÄG

Uppgift: Se till att ingen passerar avspärrningen utan tillstånd från undertecknad.

INSTRUKTION

Säkerhetsvakt namn:

Uppgift: Spärra med bom (befintlig) och/eller medförd materiel
från kl Till kl
från kl Till kl
från kl Till kl

Plats:

Utrustning: Nödvändiga avspärrningsanordningar, klocka,
varningsanslag, denna instruktion samt
under mörker lampa med rött fast sken.

Förbindelse: Mobiltelefon eller kommunikationsradio..
Telefonnummer: 018-12 34 56 070-12 34 56

VID MÖRKER

Placera ut röd lykta på samma tider som ovan, kontrollera att den inte syns från skjutplatsen.
Sätt upp varningsanslaget på väl synlig plats vid vaktstället. (Anslaget behövs inte om vakten
finns vid avspärrningen). Kontrollera att avspärrningen följs.

Meddela undertecknad omedelbart

- Om person (t ex läkare, polis mm) och/eller utryckningsfordon vill passera
- Om person inte åttlyder varningsanslag och/eller avspärrningsanordningar
- Om risk genom rikoschett (splitter e d) uppstår utanför det avspärrade området

Avspärrningarna tas ner efter uppmaning från undertecknad.

..... 20.....
.....
Tävlingsledare

EXEMPEL PÅ VARNINGSMEDDELANDE DAGSPRESSEN, ANNONSBLAD MM

Skjutning med skarp ammunition äger rum från (skjut-
platsen) i (väderstreck)
.....riktningdagen den
(datum), (månad) mellan kl och kl

Farligt område:.....

Följande vägar är spärrade:
.....
..... 20

Arrangör:

Telefon:

Anmärkning:

Farligt område beskrivs på följande sätt:

Till lands och över insjö genom att linjer anges, dessa linjer skall omfatta hela området och läggs mellan punkter som är kända av lokalbefolkningen och till dem varningen är riktad.

Vid havet (d v s över kustfarvatten) med användning av sjökortsbeteckningar på följande sätt:

"en sektor med spetsen i skjutplatsen och begränsad i (grader/mils).....

av en linje i bäringgrader intill ett avstånd av0..... distansminuter, allt räknat från skjutplatsen".

KAP 6.

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

6.1 Skador

Vid hantering av vapen med ammunition kan skador inträffa bland annat genom vådaskott, vapensprängning, krutgasernas tryckpåverkan i tätt slutna rum.

6.2 Buller

6.2.1 Hörselskydd

- Hörselkåpor eller öronproppar skall användas vid all skjutning och av alla som befinner sig inom 25 m avstånd från vapnet. För luftvapen rekommenderas att alla inom 10m skall ha propp eller hörselkåpa
- I skjuthall skall samtliga, oberoende av avståndet till skjutplatsen använda någon form av hörselskydd. Detta rekommenderas även vid luftvapenskytte.

6.3 Miljö

6.3.1 Krut- och blygaser

- Krut och bly kan vid skjutning i mer eller mindre slutna rum (byggnader, hallar o.s.v.) ge höga halter av gaser och därmed förgiftningsrisk.
- En skyttelokal skall därför vara utrustad med mycket god ventilation (hela lokalens luftmängd skall under skjutning bytas minst 5 ggr/tim med en uppskattad reningsgrad av 80-95%).
- Den som under skjutning känner förgiftningssymptom av gaser (huvudvärk, illamående), skall omedelbart gå ut i friska luften.

6.4 Brand

6.4.1 Brand och explosionsrisk

- Vid skjutning med kulvapen förbränns inte allt krut, det oförbrända krutet följer med krutgaserna framåt i skjutriktningen och blir liggande på golv eller fastnar i väggar och tak. Golv, väggar och tak skall regelbundet göras ren från oförbränt krut, för att minimera risken för brand och explosion.

6.5 Tillbud/Olycka/Incident

6.5.1 Åtgärder vid Olycka och tillbud

Med tillbud avses incident som kunnat orsaka personskada men som undvikits eller förhindrats. Med olycka avses incident som orsakat personskada och eller skada på materiel. Vid tillbud med vapen och ammunition verkställer tävlingsledare/skjutledare utredning och gör anmälan till respektive organisations rikskansli.

Vid olyckshändelse med personskada eller omfattande skada på egendom som är vapenrelaterad, skall anmälan göras omgående till lokal polismyndighet av skjutledaren/tävlingsledaren. Exempel på rapport för olycka och tillbud framgår av Bilaga 6A. Skott som av misstag (våda) avfyrats och inte hamnar inom beräknat riskområde rapporteras till lokal polismyndighet av Tävlingsledare/Skjutledare.

6.5.2 Förebyggande åtgärder

- Visitation av vapen skall göras efter varje skjutmoment.
- Personal på skjutplats skall kunna tillkalla sjuktransportmedel.
- Är skjutplats placerad mer än 500 m från framkomlig utryckningsväg (ambulans), skall åtgärder utföras så att transport av skadad kan ske genom terrängen.
- Första förband skall finnas på skjutplats och i bemannat markörskydd.

6.6 Vapen- och hylssprängning

6.6.1 Orsaker till vapen- och hylssprängning

Vapensprängning kan uppstå bland annat genom att:

- Felaktig ammunition används
- Ammunition och pipa är ej anpassade till varandra
- Fel laddning (dubbel eller på annat sätt överdimensionerad laddning)
- Skador på pipan eller loppet
- Främmande föremål i loppet eller på ammunitionen (lera, sand eller liknande)
- Kula kvar i loppet

Vapensprängning rapporteras endast till respektive organisation om inte personskada uppstått. Vapen med tillbehör skall inte förändras. Exempel på innehåll av i rapport för rapport för vapensprängning framgår av Bilaga 6A.

6.6.2 Förebyggande åtgärder mot vapen- och hylssprängning

Före skjutning:

- Skall skytten kontrollera att vapnet är oskadat samt att loppet är fritt från främmande föremål

Under skjutning, avbryta och göra patron ur:

- Då en patron inte går helt in i patronläget
- Då en svag knall hörs
- Då misstanke om att mynningen eller patronläget smutsats ned av jord, snö eller liknande

6.7 Kraftledning, teleledning

6.7.1 Åtgärder då kraftledning skadats beroende på genomförd skjutning

- Avbryt skjutningarna vid aktuell plats tills skadan är reparerad
- Kontakta räddningstjänsten 112
- Informera tävlingsledare/skjutledare
- Spärra av och bevaka området tills dess att ansvarig tagit över

6.7.2 Åtgärder då teleledning skadats beroende på genomförd skjutning

- Kontakta räddningstjänsten 112
- Informera tävlingsledare/skjutledare
- Avbryt skjutningarna vid behov av omedelbar reparation

Exempel på rapport efter tillbud, olycka och vapensprängning

Av respektive rapport skall framgå:

- A** TILLBUD Rapporteras till respektive organisation
- 1 Händelseförlopp
 - 2 Eventuell förklaring till det inträffade
 - 3 Vilka åtgärder som vidtogs innan skjutningen fortsatte
 - 4 Underskrift
- B** OLYCKA med personskada rapporteras till Polisen
- 1 Händelse
 - 2 Skador
 - 3 Tidpunkt
 - 4 Plats
 - 5 Skadad persons namn och personnummer
 - 6 Vittnen
 - 7 Anmälare
 - 8 Ansvarig (Tävlingsledare/Skjutledare)
- C** VAPENSPRÄNGNING utan personskada rapporteras till respektive organisation.
- 1 När, Var, Vem?
 - 2 Vapnets modellbeteckning och tillverkningsnummer.
 - 3 Ammunitionens fullständiga egenskaps- och partibeteckning enligt förpackningens text.
 - 4 Om vapnet var visiterat före skjutningen.
 - 5 Om jord snö eller annat föremål kunnat komma in i pipan.
 - 6 Skyttens utbildningsståndpunkt.
 - 7 Har eldavgång inträffat omedelbart före sprängningen och har i så fall anledningen undersökts?
 - 8 Inträffade klick före sprängningen?
 - 9 Om skottet före sprängningen gett onormalt svag knall eller rekyl, har det i så fall undersökts, att ingen kula varit kvar i loppet?
 - 10 Har särskild tröghet iakttagits vid omladdning och har i så fall anledningen undersökts?
 - 11 Har kulan från skottet före sprängningen träffat eller har nedslaget observerats?
 - 12 Kan någon förklaring till sprängningen anges?
 - 13 Namn och telefon till dem som känner till händelsen.
 - 14 Underskrift